

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ РИНКОВИХ ВІДНОСИН	6
1.1. Сутність та функції оплати праці	6
1.2. Державне регулювання оплати праці на підприємстві	15
1.3. Методика аналізу фонду заробітної плати на підприємстві	25
Висновки до розділу 1	34
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «СККС»	35
2.1. Загальна характеристика ТОВ «ТОВ «СККС»	35
2.2. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємства	39
2.3. Аналіз стану оплати праці на підприємстві	52
Висновки до розділу 2	68
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ ТОВ «СККС»	69
3.1. Скорочення втрат робочого часу	69
3.2. Реорганізація апарату управління	73
Висновки до розділу 3	81
ВИСНОВКИ	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	85

ВСТУП

Заробітна плата, доходи населення є концентрованим виявленням ефективності економіки і соціальної політики держави, інтегральними показниками якості та результативності праці, що в сукупності сприяють економічному зростанню.

Але тільки ефективне управління продуктивністю праці та ефективний розподіл витрат на робочу силу може забезпечити позитивну динаміку продуктивності праці, нарощування об'ємів валового внутрішнього продукту, що слугує тісному зв'язку між розвитком економіки та зростанням доходів, збільшенням купівельної спроможності основних верств населення у довгостроковій перспективі.

Теорію заробітної плати розробив К. Маркс, за якою заробітна плата є грошовим виразом вартості і ціни робочої сили, тобто робітник продає не працю, а робочу силу (здатність до праці). Згідно концепції В. Петті та Д. Рікардо, зарплата є грошовим виразом «мінімуму засобів існування», за А. Смітом – включає в себе вартість життєвих засобів людини, щоб вона могла «працювати». Необхідність прямого втручання в регулювання величини і динаміки заробітної плати обґрунтував Дж. М. Кейнс. Щоб уникнути соціальних потрясінь, він запропонував замість зниження зарплати шляхом перегляду колективних угод використати поступове або автоматичне зниження реальної зарплати в результаті зростання цін.

В Україні останнім часом з'явилась низка наукових публікацій з досліджуваної проблеми таких авторів як: Т.М. Долініна, О.В. Гамова, А.С. Богачев, Л.С. Лісогор, Л.П. Шевчук, О.А. Грішнова, І.В. Саух, О.А. Дороніна, А.В. Калина, І. Лаптій, Я.В. Ромусік, М.В. Семикіна, Л.В. Синяєва, А.С. Струп, Л.П. Шевчук та інші. Досить велика увага в працях названих авторів приділена загальній організації процесів управління заробітною платою. І аналіз наукових видань показує, що на сьогоднішній день поки ще недостатньо досліджено як у науковому, так і практичному аспектах питання, що стосуються підходів оцінки ефективності витрат на оплату праці.

Потребують розробки, удосконалення та доповнення окремі прикладні напрямки управління фондом оплати праці промислового підприємства. З огляду на це, тема дипломного дослідження є актуальною.

Метою дослідження є наукове обґрунтування та розробка методичних підходів і практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності витрат на оплату праці.

Завдання дослідження:

- 1) розкрити теоретико-методологічні основи організації оплати праці на підприємствах;
- 2) розглянути методику аналізу фонду оплати праці на підприємстві
- 3) проаналізувати господарську діяльність підприємства ТОВ «СККС» по основним техніко-економічним показникам виробничої діяльності
- 4) дослідити динаміку показників ефективності витрат на оплату праці на підприємстві ТОВ «СККС»;
- 5) надати підприємству ТОВ «ТОВ «СККС» рекомендації щодо підвищення ефективності витрат на оплату праці у зв'язку із показниками ефективності праці.

Об'єктом дослідження є процеси управління фондом оплати праці промислового підприємства ТОВ «СККС».

Предмет дослідження – процес управління фондом оплати праці промислового підприємства ТОВ «ТОВ «СККС» на ефективність його виробничої діяльності.

Методи дослідження. У процесі роботи використовувалися такі методи: спостереження, узагальнення, кількісно-якісний, системний і порівняльний аналіз, конкретизація, логічне узагальнення, статистичні методи вибірки й групування – при вивченні ефективності витрат на оплату праці, а також економіко-математичний метод – факторний аналіз продуктивності праці.

Всі розрахунки в дипломній роботі здійснені за допомогою комп'ютерної програми Microsoft Excel.

Практичне значення результатів відображається в наданні рекомендацій підприємству ТОВ «ТОВ «СККС» щодо формування ефективної системи управління фондом заробітної плати для покращення його фінансових результатів.

Інформаційні база дослідження – матеріали Державного комітету статистики України, Євростату, офіційна документація ТОВ «СККС», нормативні документи, аналітичні та статистичні матеріали.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (найменувань). Загальний обсяг роботи становить сторінок. Основний зміст викладено на сторінках. Робота містить таблиці, рисунків.

ВИСНОВКИ

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується необхідністю створення на підприємствах дієвої системи оплати праці. Збільшення вартості робочої сили, податкове навантаження на заробітну плату, заборгованість по заробітній платі – це далеко не повний перелік проблем оплати праці, з якими роботодавці та робітники стикаються дуже часто, тому удосконалення системи оплати праці є надзвичайно актуальним завданням. У ринково-конкурентній боротьбі виживуть ті підприємства, для яких удосконалення системи організації оплати праці буде не теоретичною абстракцією, а практичною справою, об'єктом номер один у повсякденних турботах.

Створення відповідних економічних умов і нормативно-правової бази, орієнтованих на дотримання науково-обґрунтованих принципів раціональної оплати та стимулювання праці є одними з першорядних задач реформування системи оплати і стимулювання праці на промислових підприємствах і підвищення їхньої ефективності.

Основна проблема організації оплати праці в сучасних умовах полягає у встановленні адекватною ринковим відносинам системи оплати праці. Вирішити дану проблему досить складно, оскільки стара система організації нормування і оплати праці зруйнована, а нова ще, як правило, не створена. Існуючі системи організації оплати праці засновані на старих принципах її організації, що не відповідає сучасним вимогам. Для побудови нової системи організації оплати праці необхідно вивчити існуючі форми і системи оплати праці як в Україні так і за кордоном.

У результаті проведеного аналізу ефективності використання фонду оплати праці ТОВ «СККС» ми прийшли до наступних висновків:

- З кожним роком спостерігається поліпшення основних показників підприємства, що свідчить про позитивну діяльність підприємства. Підприємство не працює в борг, воно в стані самостійно покривати свої

зобов'язання, про що свідчать показники платоспроможності підприємства.

- Показники ефективності використання фонду оплати праці досить позитивні. Прибуток на одного працівника має тенденцію до росту, темпи росту продуктивності праці за останні роки перевищують темпи росту заробітної платні.

Незважаючи на позитивні результати діяльності, на підприємстві також маються і негативні явища, а саме:

- Велика питома вага втрат робочого часу у тому числі за рахунок хвороб, що пов'язане зі специфікою діяльності підприємства.
- Апарат управління на підприємстві займає високу питому вагу, що скорочує рівень продуктивної праці та створює зайве навантаження на фонд оплати праці.

Саме на вирішення цих проблем були направлені запропоновані у роботі заходи підвищення ефективності оплати праці на підприємстві, реалізація яких надасть можливість отримати економію фонду оплати праці у розмірі 389,1 тис. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII (зі змінами внесеними від 08.09.2011 р.) [Електронний ресурс] // Законодавство України.
2. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 № 108/95-ВР (зі змінами внесеними від 21.04.2011 р.) [Електронний ресурс] // Законодавство України
3. Закону України «Про державний бюджет на 2012 рік» від 22.12.2011 № 4282-VI [Електронний ресурс] // Законодавство України.
4. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 № 2694-XII (зі змінами внесеними від 02.06.2011 р.) [Електронний ресурс] // Законодавство України.
5. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23.09.1999 № 1105-XIV (зі змінами внесеними від 08.07.2010 р.) [Електронний ресурс] // Законодавство України.
6. Закону України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» від 08.06.2000 №1809-III (зі змінами внесеними від 24.09.2008 р.) [Електронний ресурс] // Законодавство України.
7. Акулич В.В. Анализ использования фонда оплаты труда // Планово-экономический отдел. - 2004. - №7. - с. 68-71.
8. Александрова А.Б. Заработная плата на современном предприятии. М.: Книжный мир, 2005 - 424 с.
9. Базылев Н.И. Экономическая теория: Учебное пособие. - Мн: Книжный дом, 2005. - 320 с.
10. Бельский В., Страровойтова Н. Некоторые аспекты мотивации труда работников сельскохозяйственных организаций // Агроекономика. -

2005. - №9.с. - 16-19.
- 11.Васильева Н.А. Организация, нормирование и оплата труда на предприятии: Учеб. пособие / Под ред. Н.А. Васильевой. - М.: Приор-издат., 2005. - 160 с.
  - 12.Верчканова Г.Р., Бондаренко А.А. Необходимый и прибавочный продукт в условиях перехода к рыночной экономике. - Л.: издательство АфЭИ, 2003.
  - 13.Волгин Н.А., Волгина О.Н. Оплата труда: японский опыт и российская практика: Учебное пособие. - 2-е изд.-М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2006. - 508 с.
  - 14.Вострикова, Л.А. Основы и методы факторного анализа вознаграждения персонала / Л.А. Вострикова // Справочник экономиста. – 2007. – №5. – С. 85-91.
  - 15.Гамова О.В. Методичні засади кількісної оцінки ефективності оплати праці на промисловому підприємстві / О.В. Гамова // Економічний вісник Донбасу. – 2010. – №3. – С.125-126.
  - 16.Головачева А.С., Организация, нормирование и оплата труда/ Учебное пособие/ Под. ред. А.С. Головачева; - М.; Новое знание, 2004. - 393 с.
  - 17.Долинина Т.Н. внутрифирменная политика оплаты труда: экономическое обоснование / Минск: Изд-во Гревцова, 2008. - 320 с.
  - 18.Долинина Т.Н. Оценка эффективности использования фонда заработной платы / Т.Н. Долинина // Вісник соціально-економічних досліджень.– 2008. – № 23. – С. 98-103.
  - 19.Дряхлов Н., Куприянов Е. Системы мотивации персонала в Западной Европе и США, 2002. - №2. - с. 83-88.
  - 20.Евтухов, В.С. Управление персоналом: краткий конспект лекций/авт.-сост. В.С. Евтухов - Гомель: ГФ УО ФПБ МИТСО, 2007. - 73 с.
  - 21.Емельянченко, Я.В. Экономика организации (предприятия): краткий конспект лекций/авт.-сост. Я.В. Емельянченко - Гомель: ГФ УО ФПБ МИТСО, 2010. - 73 с.

- 22.Ермолович Л.Л., Сивчик Л.Г Анализ хозяйственной деятельности предприятия: Учебное пособие // Под общей редакцией Ермолович - Мн.: Интерпрессервис; Экоперспектива, 2001 - 516 с.
- 23.Ефремов А.В. О планировании расходов на оплату труда [Электронный ресурс] / А.В. Ефремов. – Режим доступа: [http:// www.delo-press.ru / sitemap](http://www.delo-press.ru/sitemap), свободный.
- 24.Заработная плата. Расчет. Учет. Налогообложение - М.: Бератор - Пресс, 2005 - 264 с.
- 25.Капелюк З.А., Организация, нормирование и оплата: курс лекций /З.А. Капелюк-М.: Изд-во Омега - Л, 2006-224 с.
- 26.Ковалев В.В., Волкова О.Н. «Анализ хозяйственной деятельности предприятия». - М.: ПБОЮЛ, 2008. - 424 с.
- 27.Ковшер А.А. Заработная плата - важнейший источник мотивации труда. // Агрэкономика, - 2002. - №7. - с. 45-50.
- 28.Лепешев Д. Статистический анализ изменения уровня оплаты труда // Финансы, учёт, аудит. - 2005. - №1. - с. 19-22.
- 29.Любушкин Н.П., Лещева В.Б., Дьякова В.Г. «Анализ финансово-экономической деятельности предприятия». - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. - 471 с.
- 30.Максимова В.Ф., Микроэкономика: Учебник/ В.Ф. Максимова - 4-е изд. - М.: Маркет ДС, 2005. - 560 с.
- 31.Миролубова, А.А. Организация работ по анализу труда и заработной платы на промышленном предприятии с использованием системного подхода / А.А. Миролубова // Экономический анализ: теория и практика. – 2007. – №6. – С. 51-60.
- 32.Мисникова Л. Особенности мотивации персонала в организациях Белоруссии. 2007. - №2. - с. 116-119.
- 33.Пивоваров К.В Финансово-экономический анализ хозяйственной деятельности коммерческих организаций - М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2006 - 120 с.

34. Прыкина Л.В. Экономический анализ предприятия: Учебник для ВУЗов - М.: Юнити - Дана, 2007 - 407 с.
35. Ришар Ж. Анализ хозяйственной деятельности с. 242-245.
36. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия - М.: ИНФРА-М, 2005 - 336 с.
37. Савицкая, Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / Г.В. Савицкая. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 425 с.
38. Сеянина, Е.Н. Анализ ФОТ при выпуске большого ассортимента продукции / Е.Н. Сеянина // Справочник экономиста. – 2009. – №8. С. 112-114.
39. Сиденко А.В., Попов Г.Ю., Матвеева В.М. Статистика: Учебник - М.: Издательство «Дело и сервис», 2000 - 464 с.